

Självständigt arbete (15 hp)

Författare		Program/Kurs
Kd Ebba Serner		OP SA 18–21
Handledare		Antal ord: 11 983
Bitr. lektor Oscar Larsson	Beteckning	Kurskod
		1OP415
PIRATBEKÄMPNING - EN PÅGÅENDE KAMP MOT ETT URÅLDRIGT HOT I MODERN TID		
<u>ABSTRACT:</u>		
<p>Piracy has been a constant threat to global merchant shipping for centuries. Still, the debate concerning the level of efficiency regarding counter piracy theories hold, is ongoing. This indicates a lack of reliable measures on how to counter the phenomenon. By comparing two cases, this study examines five different measures that are considered to be efficient ways of countering piracy. The aim of this approach is to initially explore which measures that can be considered successful, and to provide a deeper understanding as to how they could be applied.</p>		
<p>The result shows that four out of five measures shown in the Gulf of Aden and the Strait of Malacca case study namely; the presence of cooperating military units, cooperation between different actors, influence the pirates use of ports and bases <i>and</i> safety and security for merchant shipping. The fifth measure, ability to provide, has not been covered in any of the cases. The result highlighted the disparity between the Gulf of Aden and the Strait of Malacca. In conclusion the significance of the presence of cooperating military units and its impact on the participating naval forces was identified.</p>		
<u>Nyckelord:</u> piratbekämpning, piracy, Adenviken, Malackasundet, counterpiracy		

Innehåll

1. INLEDNING.....	3
1.1 INTRODUKTION.....	3
1.2 FORSKNINGSÖVERSIKT.....	4
1.3 PROBLEMFÖRMULERING.....	8
1.4 SYFTE & FRÅGESTÄLLNING.....	8
1.6 AVGRÄNSNINGAR.....	9
1.7 DISPOSITION.....	9
2. TEORI.....	10
2.1 VAL AV TEORI & KRITIK MOT TEORI.....	10
2.2 OPERATIONALISERING.....	10
2.3 METODER FÖR PIRATBEKÄMPNING.....	11
2.2.1 NÄRVARO AV MILITÄRA SAMARBETANDE ENHETER.....	11
2.2.2 SÄKERHET OCH SKYDD FÖR HANDELSFARTYGEN.....	11
2.2.3 SAMARBETE MELLAN OLIKA AKTÖRER.....	12
2.2.4 PÅVERKA PIRATERNAS ANVÄNDNING AV DERAS BASER OCH HAMNAR.....	12
2.2.5 MÖJLIGHET TILL ALTERNATIV FÖRSÖRJNING.....	13
2.4 ANALYSVERKTYG.....	13
3. METOD.....	15
3.1 FORSKNINGSDESIGN & GENOMFÖRANDE.....	15
3.2 MATERIALDISKUSSION.....	17
3.2.1 VAL AV FALL.....	17
3.2.2 MATERIAL & KÄLLKRITIK.....	18
3.3 FORSKNINGSETISKA ÖVERVÄGANDEN.....	19
3.4 RELIABILITET, VALIDITET, INTERSUBJEKTIVITET & GENERALISERBARHET.....	20
4. ANALYS.....	21
4.1 BAKGRUND TILL PIRATVERKSAMHETEN – ADENVIKEN.....	21
4.2 BAKGRUND TILL PIRATVERKSAMHETEN – MALACKASUNDET.....	21
4.3 ANALYS.....	22
4.3.1 NÄRVARO AV MILITÄRA SAMARBETANDE ENHETER.....	22
4.3.2 SÄKERHET OCH SKYDD FÖR HANDELSFARTYGEN.....	23
4.3.3 SAMARBETE MELLAN OLIKA AKTÖRER.....	25
4.3.4 PÅVERKA PIRATERNAS ANVÄNDNING AV DERAS BASER OCH HAMNAR.....	27
4.3.5 MÖJLIGHET TILL ALTERNATIV FÖRSÖRJNING.....	28
4.4 RESULTAT.....	29
5. AVSLUTNING.....	30
5.1 BESVARANDE AV FRÅGESTÄLLNING.....	30
5.2 RESULTAT- OCH METODOLOGISK DISKUSSION.....	30
5.3 BIDRAG TILL YRKESPRAKTIKEN SAMT FÖRSLAG PÅ FRAMTIDA FORSKNING.....	33
LITTERATUR OCH REFERENSFÖRTECKNING.....	34

1. Inledning

1.1 Introduktion

Sjöröveri kan ses som det ursprungliga sjökriget mellan handelsfartyg och pirater och denna konflikt är ett huvudsakligt syfte till att marina stridskrafter bildades.¹ Piratverksamhet går att spåra tillbaka till 1100-talet före vår tideräkning och då var metoder som kidnappning, kapningar och mord vanligt.² Piratverksamheten har dock utvecklats och pirater i modern tid visar tendenser på snabba taktikanpassningar och hög medvetenhet i sina ageranden. Exempel på detta är bland annat piraterna i Adenviken som använt kapade fartyg som moderfartyg och därmed kunnat ta sig ut längre från kusten.³ Sea Tigers, som utgjorde den marina komponenten av upprorsmakarna Liberation Tigers of Tamil Eelam, har även dem utgjort ett stort hot för flottan på Sri Lanka genom effektiva små fartyg som de använt sig av vid självmordsbombningar.⁴ Vidare deklarerade Förenta Nationen farvattnen i sydöstra Asien som världens farligaste farvatten år 2014, och regionen stod för 41 % av världens piratattacker mellan år 1995–2013.⁵ Piratverksamheten hotar all sjöfart som rör sig i dessa farliga områden och utgör ett stort problem då 90 % av alla handelstransporter vid något tillfälle sker till havs.⁶

Det tillskrivs flera komplexa faktorer till detta hot. Militära aktörer kan inte bruka eller nyttja våld mot pirater i enlighet med krigets lagar.⁷ Det är därför inte möjligt att tillämpa traditionella principer och metoder för sjöstrid. Det finns även juridiska svårigheter med att ställa piraterna inför rätta och flertalet gånger har pirater tagits på bar gärning men släppts utan påföljd. Förekomsten av sjöröveri och den efterföljande problematiken hur dessa ska bekämpas har föranlett en debatt om just piratbekämpning och metoder för detta. Det finns flertalet konkurrerande teorier och metoder som inte har utvärderats empiriskt genom jämförande studier och man vet därför inte om de är framgångsrika. Bekämpning av pirater är essentiellt för sjöfarten och framgångsrika metoder för detta behöver därför utredas vidare.

¹ Sörenson, Karl & Widén, Jerker, Irregular Warfare and Tactical Changes: The Case of Somali Piracy, *Terrorism and Political Violence*, 2014, Vol.26 (3), 399.

² Burgess, D. R., *The world for ransom: piracy is terrorism, terrorism is piracy*, Prometheus Books, Amherst, N.Y., 2010, 34.

³ Sörenson & Widén, Irregular Warfare and Tactical Changes: The Case of Somali Piracy, 2014, 416.

⁴ Møller, Bjørn, Piracy, Maritime terrorism and naval strategy, *Danish Institute for National Studies*, Copenhagen, 2009, 27.

⁵ McCauley, Adam, The Most Dangerous Waters in The World, *Time*, 2014, <https://time.com/piracy-southeast-asia-malacca-strait/>

⁶ Transportstyrelsen, Sjöfart: Miljö och hälsa, <https://www.transportstyrelsen.se/sv/sjofart/miljo-och-halsa/>

⁷ Møller, Piracy, Maritime terrorism and naval strategy, 2009, 21.

1.2 Forskningsöversikt

Inledningsvis behöver det bringas klarhet i vissa begrepp. Sjøröveri (*piracy*) definieras enligt Förenta Nationens Havsrättskonvention av handlingar som sker på öppet internationellt vatten (*high seas*).⁸ Handlingar som sker på territoriellt vatten eller i hamnar definieras enligt International Maritime Organization som beväpnat rån (*armed robbery*).⁹ I denna uppsats kommer termen sjöröveri att användas synonymt med piratverksamhet och syfta till både *piracy* och *armed robbery*.

Begreppet relativ framgång används i uppsatsen med innebörden att antalet kapningar och attacker har minskat drastiskt och nästintill upphört. Detta med bakgrund av att författare som bland annat Menkhaus argumenterar för att sjöröveri uppstår då det är mer lukrativt än många andra alternativa försörjningssätt, särskilt om landets rättsväsende är eftersatt. Om riskerna är låga och betalningen hög, kommer piratverksamheten aldrig helt att försvinna utan att problematiken i land med statens styre och ekonomi kommer till rätta.¹⁰ Det är delvis en annan och bredare debatt än den som berör den direkta piratbekämpningen. För att kunna mäta begreppet framgång kommer därför begreppet endast innefatta minskad piratverksamhet och därav benämnas relativ framgång. Nedan diskuteras sjöröveri, piratbekämpning och framgångsrika metoder för detta.

Singh och Singh Bedi skriver om relationen mellan terrorism och sjöröveri som sedan terroristattacken i USA i september 2001 tagit mer plats. Det finns likheter mellan den kamp mot terrorismen som inleddes under namnet "*War on Terror*" och den senare inledda kampen mot sjöröveri "*War on Piracy*". Författarna menar att även om terrorism och sjöröveri både är historiskt och lagligt sett frånskilda började de vävas samman vid tiden för 9/11-attacken då politiker framhävde den maritima terrorismen som ett globalt hot. När piratverksamheten vid Somalias kust började öka kraftigt år 2005 överfördes denna generella koppling till detta specifika fenomen som även spreds i media. Detta var grunden till att "*War on Piracy*" överensstämde med det redan pågående "*War on Terror*" och inkluderade liknande maritima operationer med samma taktik och strategi.¹¹ Författarnas slutsats är dock att dessa två fenomen borde vara frånskilda varandra för att det krävs olika metoder för att lösa respektive problem. En viktig faktor

⁸ United Nations Convention on the Law of the Sea, (UNCLOS), Artikel 101, 1982, 60-61.

⁹ International Maritime Organization, Resolution A. 125 (26), 2009, 4.

¹⁰ Menkhaus, Ken, *Dangerous Waters*, *Survival*, 51:1, 2009, 25.

¹¹ Singh, Curron & Singh Bedi, Arjun, *War on Piracy: The Conflation of Somali piracy with terrorism in discourse, tactic, and law*, *Security Dialogue*, Vol. 47 (5), 2016, 441.

de nämner för att bekämpa piratverksamhet är delvis att vinna förtroende hos befolkningen genom att möjliggöra arbetstillfällen. Ansträngningar att förbjuda och motverka illegalt fiske, främjar alternativ försörjning och minskar därigenom antalet personer som ser piratverksamhet som den enda möjliga utvägen till inkomst och därmed inte kan lämna verksamheten.¹²

Murphy gör en historisk analys av piratbekämpning och undersöker specifika perioder av piratverksamhet för att se vilka lärdomar vi kan dra av dessa exempel.¹³ Längs med sin historiska analys drar Murphy slutsatserna att det finns det tre huvudsakliga tillvägagångssätt för att piratverksamhet ska upphöra.¹⁴ Sjöroveri må utspela sig till sjöss men deras verksamhet är beroende av landbaserat stöd och utgör därför deras svagaste länk.¹⁵ Vidare skriver Murphy att piraternas huvudsakliga syfte, vilket är ekonomisk vinning, behöver minskas. Detta genom att antingen den ekonomiska möjligheten som driver dem minskas, alternativt att kostnaden för att utnyttja denna drivkraft höjs den till nivån att belöningen upphör att motivera risken.¹⁶ Slutligen menar Murphy att kombinerade metoder är effektivt, exempelvis marina patrulleringar kombinerat med god underrättelse och en etablerad kustbevakning.¹⁷

Piratbekämpning diskuteras även i termer av marina fredsoperationer. Författaren Calvalho de Oliveira menar att sjöroveri historiskt sett varit ett hot relaterat till handelssjöfarten och vanligtvis berört kriminella och rättsliga områden. Sjöroveri har dock i modern tid konverterat och utgör numera ett hot mot internationell säkerhet och fred.¹⁸ Hans argumentation avser en åtskiljning mellan maritim säkerhet och marina fredsoperationer. Distinktionen mellan dessa grundas i att maritim säkerhet syftar till en nations intressen och försvar medan marina fredsoperationer snarare handlar om dess multilaterala karaktär.¹⁹ Utefter denna argumentation menar han att sjöroveri ska förstås mer utifrån marina fredsoperationer snarare än utifrån maritim säkerhet, vilket det vanligtvis behandlas som, då det rör sig om effektiva multilaterala samarbeten för att lyckas.²⁰

¹² Singh & Singh Bedi, *War on Piracy*, 2016, 454 – 455.

¹³ Murphy, Martin, *Counterpiracy in Historical Context: Paradox, Policy, and Rhetoric*, *Studies in Conflict & Terrorism*, 2012, 507.

¹⁴ Murphy, *Counterpiracy in Historical Context*, 2012, 515.

¹⁵ *Ibid*, 516.

¹⁶ *Ibid*, 516.

¹⁷ *Ibid*, 518.

¹⁸ Calvalho de Oliveira, Gilberto, *Naval Peacekeeping and Piracy: Time for a Critical Turn in the Debate*, *International Peacekeeping*, 19:1, 2012, 57.

¹⁹ Calvalho de Oliveira, *Naval Peacekeeping and Piracy*, 2012, 58.

²⁰ *Ibid*, 59.

Bueger menar dock på motsatsen och diskuterar piratverksamhet ur just perspektivet maritim säkerhet. Han lyfter fram sex faktorer som triggar piratverksamhet vilka är; geografiskt läge, maritim osäkerhet, svagt rättssystem, kulturell acceptans, ekonomiskt utanförskap samt kriminella entreprenörer.²¹ Han undersöker därefter vilka åtgärder som förhindrar att piratverksamhet uppstår och därmed motverkar de trigande faktorerna. Utefter detta drar Bueger generella slutsatser som är applicerbara inom den maritima säkerheten på en internationell nivå.²² Han konstaterar bland annat att maritima säkerhetshot är besvärliga, asymmetriska, eskalerar fort och kan ha globala effekter. Även om piratverksamhet bara är ett av flera hot mot den maritima säkerheten är det också ett hot som är paradigmiskt. Det kan inte heller bekämpas med enbart militär makt.²³ Han anser att funktionella samarbeten mellan olika aktörer är viktiga och i ett sådant samarbete är tekniken en nyckelfaktor. Essentiella tekniska funktioner är delvis koordinering men även informationsöverföring mellan kustbevakning och marina styrkor samt civila inblandade aktörer. Dessa samarbeten är enligt Bueger avgörande för den maritima säkerheten och visar på att maritim säkerhet inte enbart avser samarbeten på politisk nivå.²⁴

Ytterligare ett perspektiv som lyfts är det ekonomiska. Ismail, Lindberg och Mahayni menar på att ökad piratverksamhet ofta följer ekonomiska kriser vilket går att se bland annat i Somalia samt i Asien kring Malackasundet.²⁵ Författarna argumenterar för att piratverksamhet inte nödvändigtvis uppstår på grund av ett lands politiska problematik utan snarare är en konsekvens av fattigdom och arbetslöshet. Av den anledningen kan inte alla pirater placeras i samma kriminella nätverk då de har till synes olika syften. Utefter detta argumenterar de för att det finns pirater som jobbar mot lösen och mer offensivt samt pirater som jobbar defensivt vilket symboliserar befolkningens ansträngningar att försöka skydda deras försörjning som exempelvis i Somalia. De anser inte att militär närvaro enbart är en lösning för att få piratverksamheten att minska. En viktig del i att lösa problemet handlar även om att vidta åtgärder för att bekämpa fattigdom genom att hjälpa lokalbefolkningen att exempelvis återuppta sin fiskeverksamhet i kombination med att militära styrkor kan utöka sitt mandat att driva bort pirater från de territoriella haven.²⁶

²¹ Bueger, Christian, Learning from piracy: future challenges of maritime security governance, *Global Affairs*, 1:1, 2015, 34.

²² Bueger, Learning from piracy, 2015, 38.

²³ Ibid, 39.

²⁴ Ibid, 39-40, 42.

²⁵ Ismail Samatar, Abdi, Lindberg, Mark & Mahayni, Basil, The Dialectics of Piracy in Somalia: the rich versus the poor, *Third World Quarterly*, 31:8, 2010, 1377-1394.

²⁶ Ismail Samatar, Lindberg & Mahayni, The Dialectics of Piracy in Somalia, 2010, 1377-1394.

I linje med Singh och Singh Bedis slutsatser om att skilja på terrorism och sjöröveri anser även författaren Møller att dessa fenomen ska hållas separerade. Enligt Møller avser sjöröveri privata aktörer som utför beväpnade rån till sjöss för sin egen vinning, i synnerhet ekonomiska sådana. Andra relaterade fenomen som bland annat maritim terrorism men även maritima aspekter av uppror och upprorsbekämpning, utförs för ett högre syfte och inte för sin egen vinning. Därmed går det med enkelhet att särskilja på sjöröveri och terrorism.²⁷

Utefter detta diskuterar Møller åtgärder för piratbekämpning. Enligt honom är befolkningens möjlighet till alternativ försörjning en viktig aspekt, vilket även Singh och Singh Bedi diskuterade.²⁸ För handelssjöfarten och de fartyg som passerar högriskområden kan enligt Møller en lösning vara att ha extra personal ombord som bedriver utkikstjänst. Ytterligare åtgärd kan vara att delar av besättningen är beväpnade alternativt att man har beväpnad utomstående personal ombord vid vissa sträckor. Detta har emellertid mötts av en del kritik då det har triggat oavsiktliga blodbad ombord, genom vådaskjutningar och övervåld mot pirater som bordat fartyget.²⁹ Avslutningsvis skriver Møller om vikten av närvaro av marinstridskrafter och att det kan vara en effektiv kortsiktig lösning men då det är oerhört kostsamt går det inte att upprätthålla över tid.³⁰

Slutligen finns det även tidigare uppsatser motsvarande C-nivå från Försvarshögskolan som berör ämnet piratbekämpning. Den ena skrevs 2019 av Linus Malm och den andra skrevs 2020 av Max Björk. Malm undersöker om de åtgärder som vidtagits av internationella samfundet i Adenviken kan anses långsiktiga genom att pröva dem gentemot Buegers sex faktorer som triggar sjöröveri samt teorier om upprorsbekämpning.³¹ Björk använder sig även han om teorier för upprorsbekämpning samt Buegers sex faktorer som triggar piratbekämpning och undersöker om dessa kan användas för att förklara den minskade piratverksamheten i Adenviken.³² Denna uppsats avser inte använda teorier om upprorsbekämpning utan av befintliga metoder som diskuterats i forskningsöversikten samt jämföra två fall av piratverksamhet.

²⁷ Møller, Piracy, Maritime terrorism and naval strategy, 2009, 6.

²⁸ Ibid, 20.

²⁹ Ibid, 21.

³⁰ Ibid, 21–22.

³¹ Malm, Linus, *Sjöröveri och upprorsbekämpning: en långsiktig lösning?*, Försvarshögskolan, Stockholm, 2019, 8.

³² Björk, Max, *Operation Atalanta – piratbekämpning och upprorsbekämpning*, Försvarshögskolan, Stockholm, 2020, 10–11.

1.3 Problemformulering

Debatten om piratbekämpning är till synes oenig i frågan om vad som leder till framgång i form av kraftigt minskad piratverksamhet. Det går också att konstatera att piratbekämpning diskuteras utifrån flera olika perspektiv såsom terrorism, fredsbevarande operationer, ekonomiska och historiska analyser och kriminella aktiviteter. Detta leder till ytterligare förvirring kring hur modernt sjöröveri egentligen ska bekämpas.

Trots att piratverksamheten minskar föreligger risken att den återupptas igen om landet eller regionen fortfarande präglas av instabilitet.³³ Det finns även andra författare som hävdar att piratverksamhet kan uppstå igen om den avskräckande effekten som uppnåtts genom exempelvis militär närvaro försvinner.³⁴ Detta innebär att sjöröveri är ett hot som är latent eller vilande vilket gör det tydligt att det är viktigt att bättre förstå hur hoten ska bekämpas.

Som tidigare nämnt i inledningen är det inte applicerbart med teorier om sjöstrid på fall av piratverksamhet då det är helt andra förhållningsregler som gäller.³⁵ Däremot finns det anledning att argumentera för att det borde finnas teorier om piratbekämpning som syftar till att utveckla taktiker och operationer utefter likt andra teorier kring irreguljära hot.³⁶ Det blir därför relevant att undersöka vilka metoder som använts i fall av minskad piratverksamhet och hur metoderna använts för att därigenom bättre förstå vad som leder till framgång inom piratbekämpning. Denna empiriska prövning är också fördelaktig då teorier inom vetenskapen utan empiriskt stöd tenderar att bli spekulativa.³⁷ Undersökningen kan därmed även bidra till den oeniga debatten om piratbekämpning och framgångsrika metoder för detta.

1.4 Syfte & frågeställning

Studien syftar till att undersöka framgångsrika metoder för piratbekämpning genom att jämföra två fall av minskad piratverksamhet för att se till om förekomsten alternativt avsaknaden av metoderna kan förklara varför piratverksamheten minskar. På så vis kan vi få en djupare för-

³³ Menkhaus, *Dangerous Waters*, 2009, 25.

³⁴ Winn, Neil & Lewis, Alexandra, European Union anti-piracy initiatives in the Horn of Africa: linking land-based counterpiracy with maritime security and regional development, *Third World Quarterly*, 38:9, 2017, London, 10.

³⁵ Møller, Piracy, Maritime terrorism, and naval strategy, 2009, 21.

³⁶ Se exempelvis Galula, David, *Counterinsurgency Warfare – Theory and Practice*, Praeger Security International, London, 2006.

³⁷ Johannessen, Asbjørn, Tufte, Per Arne & Christoffersen, Line, *Introduktion till samhällsvetenskaplig metod*, Andra upplagan, Liber, Malmö, 2020, 37.

ståelse för metoderna och användandet av dem och därmed även bidra till debatten om piratbekämpning. Utefter problemformuleringen och det presenterade syftet avser denna undersökning besvara följande frågeställning;

Vilka metoder har använts i bekämpandet av pirater i Adenviken och Malackasundet?

1.5 Avgränsningar

Uppsatsen avgränsas till att enbart undersöka två fall av piratverksamhet som är begränsade i tid och rum. Dessa fall är tagna ur en modern kontext för att bättre ta hänsyn till modernt sjöröveri och internationella lagar och begränsningar. De fallen som valts är, precis som frågeställningen antyder, Adenviken och Malackasundet.

Under uppsatsens inledande kapitel tydliggjordes det att piratbekämpning även kan innefatta åtgärder som motverkar uppkomst av piratverksamhet och råder bot på grundläggande orsaker till fenomenets förekomst. Denna uppsats ämnar enbart undersöka åtgärder som minskar kapningar och attacker med direkta metoder som bidrar till den relativa framgången. Vidare avser uppsatsen inte reda ut om någon metod påverkar mer än någon annan utan har en åtgärd vidtagits antas den ha haft effekt.

1.6 Disposition

Det första kapitlet, inledning, berör forskningsöversikt, problemformulering, syfte, frågeställning och avgränsningar i syfte att ge ett ramverk för uppsatsens bakgrund och ämne. Det andra kapitlet, teori, beskriver sammanfattningen av forskningsläget som utgör det teoretiska ramverket med efterföljande operationalisering och uppsatsens analysverktyg. Det tredje kapitlet, metod, redogör för forskningsdesign, materialval, val av fall, forskningsetiska överväganden samt en diskussion om reliabilitet, validitet, intersubjektivitet och generaliserbarhet. Det fjärde kapitlet, analys, innehåller en beskrivning av varje fall samt undersökningens analys och dess resultat. Det femte och sista kapitlet, avslutning, innehåller svar på frågeställningen, resultat- och metodologisk diskussion samt relevans för yrkespraktiken och förslag på vidare forskning.

2. Teori

2.1 Val av teori & kritik mot teori

Det teoretiska ramverket i denna undersökning utgörs av de teorier som diskuterats i forskningsöversikten och som har framhållits som potentiellt framgångsrika i bekämpning av pirater. Syftet med undersökningen är att bidra till debatten om piratbekämpning och direkta metoder som motverkar piratverksamhet, men inte nödvändigtvis dess uppkomst. Därför är det relevant att dessa metoder prövas genom en jämförande studie för att kunna avgöra om de metoder som diskuteras i teorin kan eller inte kan bekräftas som framgångsrika i empirin.

Teorierna som valts ut faller inom ramen för teorier som antas påverka den relativa framgången och således minska piratverksamheten drastiskt. En grundlig forskningsöversikt är genomförd och utefter den har totalt fem metoder valts ut. Dessa metoder har framhävts av minst en författare som en viktig aspekt för att minska piratverksamhet. För att undersökningen inte ska vara för beroende av de författare som förekommer i forskningsöversikten är metoderna även valda då de anses vara generella snarare än specifika och därmed med stor sannolikhet även återfunnits i andra författares verk. Det är dock fortfarande möjligt att det finns metoder utöver dessa fem som minskar piratverksamhet och som inte framkommit i forskningsöversikten. Detta benämns exogena faktorer och diskuteras vidare under *3.1 Forskningsdesign & genomförande*. Metoder som antas påverka uppkomst av piratverksamhet och dess grundorsaker har valts bort med motivering att det inte är uppsatsens syfte att undersöka.

Med bakgrund av det teoretiska ramverkets förankring i forskningsöversikten kommer även processen med att operationalisera de utvalda metoderna att ske vid presentationen av dem. Detta för att översiktligt kunna påvisa metodernas indikatorer och deras koppling till forskningen. Nedan beskrivs operationaliseringens syfte och genomförande.

2.2 Operationalisering

Operationalisering är processen där teorin ska göras mätbar. Det innebär att de teoretiska definitionerna arbetas om till variabler och tilldelas en eller flera indikatorer som eftersöks i empirin. Vilka indikatorer som väljs har stor betydelse för resultatet av undersökningen och resultatets tillförlitlighet.³⁸ Operationaliseringen i denna uppsats genomförs genom att tilldela varje

³⁸ Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik, Towns, Ann E. & Wängnerud, Lena, *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*, Femte upplagan, Wolters Kluwer, Stockholm, 2017, 56.

metod minst två indikatorer som har grund i innebörden av själva metoden och i förklaringen till varför den valdes ut. Detta innebär att även indikatorerna är förankrade i teorin. Det går inte att undersöka allt och syftet med indikatorerna är inte heller att omfatta allt utan snarare ange något som är typiskt eller representativt för det som studeras.³⁹ Hur många indikatorer som tilldelats varje metod skiljer sig och beror på hur många som har identifierats och registrerats.⁴⁰

Nedan presenteras de metoder och indikatorer som valts ut, samt en efterföljande motivering för att påvisa den tydliga förankringen till de utvalda verken som representerar grunden i teorin.

2.3 Metoder för piratbekämpning

2.3.1 Närvaro av militära samarbetande enheter

Detta omnämns av bland annat Calvalho de Oliveira som menar på att effektiva multilaterala samarbeten är nödvändigt för att lyckas.⁴¹ Flertalet andra författare för liknande resonemang, däribland Murphy som anser att marina patrulleringar är viktigt, gärna i kombination med god underrättelse samt en etablerad kustbevakning.⁴² Marin närvaro nämns även av Møller som beskriver det som viktigt delvis för att detta har en avskräckande effekt på piraterna men även för att kunna skydda handelsfartygen genom eskort vid vissa sträckor.⁴³

Närvaro av militära samarbetande enheter kommer eftersökas genom tre indikatorer;

- det har inletts en gemensam operation av militära enheter
- militära enheter har bidragit med eskort och skydd av handelsfartyg
- militära enheter har patrullerat i området

2.3.2 Säkerhet och skydd för handelsfartygen

Detta diskuteras av Møller som anser att förhöjd säkerhet kan skapa en avskräckande effekt hos piraterna. Han beskriver att besättningen vid passage av högriskområden kan vara "high-alert" genom högre bemanning på vissa uppgifter som exempelvis utkik men också att fartygen kan installera speciella elstängsel för att hålla piraterna borta, alternativt jaga i väg dem med vattenkanoner. Vidare åtgärd för att höja säkerheten ombord kan vara att personal ur besättningen

³⁹ Johannessen, Tufte, & Christoffersen, *Introduktion till samhällsvetenskaplig metod*, 2020, 50.

⁴⁰ Ibid, 51.

⁴¹ Calvalho de Oliveira, *Naval Peacekeeping and Piracy*, 2012, 59.

⁴² Murphy, *Counterpiracy in Historical Context: Paradox*, 2012, 518.

⁴³ Møller, *Piracy, Maritime terrorism and naval strategy*, 2009, 21-22.

är beväpnad eller att rederiet hyr in beväpnad personal. Ytterligare säkerhet för handelsfartygens besättning är att det införs rutiner vid eventuella attacker och tydliga tillvägagångssätt för hur rapportering ska ske.⁴⁴

Säkerhet och skydd för handelsfartygen eftersöks genom tre indikatorer;

- fartygen har möjlighet till beväpnad personal ombord
- fartygen har installerat säkerhetsutrustning
- fartygen har infört rutiner vid piratattacker och för rapportering

2.3.3 *Samarbete mellan olika aktörer*

Bueger anser att det inte alltid handlar om samarbete på den politiska nivån inom den maritima säkerheten utan att det även är viktigt på lägre nivåer. Dessa samarbeten kan ske genom bland annat informationsöverföring. Genom att tillåta att militära styrkor är uppdaterade via olika kommunikationssystem var civila fartyg befinner sig finns det goda möjligheter att effektivt bistå med hjälp utifall det behövs.⁴⁵ Vidare nämner han även samarbete mellan marina styrkor och kustbevakning samt specialister på området där övning och kommunikation är viktiga faktorer.⁴⁶ Denna typ av samarbete lyfter även Møller som menar att bra träning och övning mellan exempelvis militära styrkor och kustbevakning kan bidra med en avskräckande effekt.⁴⁷

Samarbete mellan olika aktörer kommer eftersökas genom två indikatorer;

- militära enheter har tillgång till civila fartygs position
- militära enheter har samövat med kustbevakning

2.3.4 *Påverka piraternas användning av deras baser och hamnar*

Murphy menar att även om sjöröveri utspelar sig till sjöss är deras verksamhet beroende av landbaserat stöd, de måste ha tillgång till säkra hamnar och baser i land. Genom att antingen neka dem tillträde till hamnarna, alternativt förstöra hamnarna, begränsas deras förmåga att bedriva sin verksamhet. Murphy beskriver också piraternas baser som en viktig del i deras verksamhet då de exempelvis förvarar gisslan där. Om de nekas tillträde till en bas kan det kräva längre förflyttningar av gisslan vilket i sin tur kräver högre självskydd. Detta blir för dyrt och antalet gisslan minskar eftersom det inte blir ekonomiskt hållbart.⁴⁸

⁴⁴ Møller, Piracy, Maritime terrorism and naval strategy, 2009, 21.

⁴⁵ Bueger, Learning from piracy, 2015, 42.

⁴⁶ Ibid, 39-40.

⁴⁷ Møller, Piracy, Maritime terrorism and naval strategy, 2009, 20.

⁴⁸ Murphy, Counterpiracy in Historical Context, 2012, 516-517.

Påverka piraternas användning av deras baser och hamnar kommer eftersökas genom två indikatorer;

- piraterna har nekats tillträde till deras baser och hamnar
- piraternas baser och hamnar har förstörts

2.3.5 Möjlighet till alternativ försörjning

Flertalet författare menar att en grundorsak till sjöröveri är fattigdom och att sjöröveri därav blir den enda möjligheten till inkomst. Fattigdomsbekämpning och att förhindra befolkningen att söka sig till sjöröveri faller inom ramen för åtgärder som råder bot på fenomenets förekomst, vilket denna uppsats inte ämnar undersöka. Däremot menar Ismail, Lindberg och Mahayni att endast militär närvaro inte kan minska piratverksamhet som redan uppstått, utan att det är av yttersta vikt att det vidtas åtgärder för att möjliggöra andra arbetstillfällen för befolkningen. Detta kan göras genom att bland annat bistå med att hjälpa lokalbefolkningen att återuppta sina egna verksamheter såsom fiske.⁴⁹ Ytterligare åtgärder för att tillse att sjöröveri inte fortsätter vara en väg för inkomst är att kunna erbjuda alternativ försörjning, vilket nämns av Singh och Singh Bedi.⁵⁰ Detta resonemang stöds även utav Møller.⁵¹

Möjlighet till alternativ försörjning eftersöks genom två indikatorer;

- lokalbefolkningen har fått hjälp att återuppta sin verksamhet
- lokalbefolkningen har erbjudits arbetsmöjligheter

2.4 Analysverktyg

Vidare beskrivs och presenteras det sammanställda analysverktyget som kommer utgöra utgångspunkten för undersökningens analys. Metoderna för piratbekämpning utgör analysverktygets variabler. De framtagna påståendena under operationaliseringen utgör indikatorer och utefter antalet identifierade indikatorer i empirin kommer variablerna tilldelas två variabelvärden, ja eller nej. Detta för att frågeställningen syftar till att kunna svara på vilka metoder som använts och som i förlängningen kan förklara minskad piratverksamhet och kräver därför tydliga värden. Metoden kommer anses tillämpad om minst en indikator är identifierad och kommer anses som ej tillämpad om ingen indikator är uppfylld.

⁴⁹ Ismail Samatar, Lindberg & Mahayni, *The Dialectics of Piracy in Somalia*, 2010, 1377-1394.

⁵⁰ Singh & Singh Bedi, *War on Piracy*, 2016, 454 – 455.

⁵¹ Møller, *Piracy, Maritime terrorism and naval strategy*, 2009, 20.

Variabler	Indikatorer	Tillämpad i fall 1 - Adenviken	Tillämpad i fall 2 - Malackasundet
<i>Närvaro av militära samarbetande enheter</i>	<ul style="list-style-type: none"> (1) Det har inletts en gemensam operation av militära enheter (2) Militära enheter har bistått med eskort och skydd av handelsfartyg (3) Militära enheter har patrullerat i området 		
<i>Säkerhet och skydd för handelsfartygen</i>	<ul style="list-style-type: none"> (1) Fartygen har möjlighet till beväpnad personal ombord (2) Fartygen har installerat säkerhetsutrustning (3) Fartygen har infört rutiner vid piratattacker och för rapportering 		
<i>Samarbete mellan olika aktörer</i>	<ul style="list-style-type: none"> (1) Militära enheter har tillgång till civila fartygs position (2) Militära enheter har samövat med kustbevakning 		
<i>Påverka piraternas användning av deras baser och hamnar</i>	<ul style="list-style-type: none"> (1) Piraterna har nekats tillträde till deras hamnar och baser (2) Piraternas hamnar och baser har förstörts 		
<i>Möjlighet till alternativ försörjning</i>	<ul style="list-style-type: none"> (1) Lokalbefolkningen har fått hjälp att återuppta verksamheter (2) Lokalbefolkningen har erbjudits arbetsmöjligheter 		

Tabell 1: Analysverktyg.

3. Metod

3.1 Forskningsdesign & genomförande

Valet av forskningsdesign är ett av de viktigaste besluten att ta vid en undersökning och författaren måste välja en design som är lämplig givet för den aktuella problemställningen.⁵² Det blir därför avgörande hur problemet och forskningsfrågan är ställda för den design som väljs. Denna undersökning är därför att betrakta som en deduktiv teoriprovande och jämförande fallstudie. Nedan följer en motivering till den valda designen.

En deduktiv ansats innebär att generella påståenden ska prövas med hjälp av empiriska data.⁵³ De generella påståendena utgörs av metoder för piratbekämpning och de empiriska data utgörs av två fall av piratverksamhet. Detta används i denna undersökning för att med hjälp av empirin kunna bekräfta teorin vilket är nödvändigt då teorier i vetenskapen utan empiriskt stöd tenderar att bli spekulativa.⁵⁴

Forskningsfrågans utformande innebär att denna undersökning har en delvis förklarande ambition.⁵⁵ Detta genom att försöka förklara vilka metoder som leder till minskad piratverksamhet och därmed kan ses som framgångsrika. Eftersom det teoretiska ramverket genom de utvalda metoderna om piratbekämpning är på plats från början och även är i centrum för undersökningen faller detta inom ramen för en teoriprovande undersökning.⁵⁶ Studiens oberoende variabler är de utvalda metoderna om piratbekämpning och beroende variabeln är således relativ framgång i piratbekämpning. Den oberoende variabeln kan också kallas orsaksvariabel eller förklaringsvariabel då den generellt orsakar eller förklarar variationen i den beroende variabeln.⁵⁷ I denna studie kommer det undersökas huruvida de oberoende variablerna, det vill säga metoder om piratbekämpning, kan förklara den beroende variabeln som är relativ framgång i piratbekämpning.

Studiens analys använder det framtagna analysverktyget för att tolka det empiriska materialet och kunna besvara undersökningens frågeställning och dra slutsatser efter detta. Denna del av

⁵² Esaiasson et al. *Metodpraktikan*, 2017, 87–88.

⁵³ Johannessen, Tufte & Christoffersen, *Introduktion till samhällsvetenskaplig metod*, 2020, 37.

⁵⁴ *Ibid*, 37.

⁵⁵ Esaiasson et al. *Metodpraktikan*, 2017, 88.

⁵⁶ *Ibid*, 89.

⁵⁷ *Ibid*, 52.

arbetet genomförs genom en jämförande fallstudie. Fallstudier kan användas till flertalet undersökningar varav teoriprovande är en av dem.⁵⁸ Målet med en teoriprovande fallstudie är sällan att motbevisa en teori helt, eller att stärka den helt, utan snarare att identifiera om och hur omfattningen av konkurrerande teorier bör utvidgas eller begränsas.⁵⁹ Detta stämmer överens med denna undersökningens syfte då det i större utsträckning handlar om att se till om, och hur metoder från forskningen används och om de kan förklara minskad piratverksamhet och inte att varken motbevisa eller stärka metoderna som absoluta förklaringar.

Vidare används jämförande fallstudie vilket är en fallstudie-metod som försöker approximera villkoren för vetenskapliga experiment.⁶⁰ Inom andra ämnen kan teorier provas genom vetenskapliga experiment, men inom samhällsvetenskap finns det få sådana tillfällen. Därav kan komparativ metod användas, vilket har ansetts vara den principiella metoden inom samhällsvetenskap.⁶¹ Denna undersökning kommer utgå från John Stuart Mills jämförande metod *method of agreement*, eller den positiva jämförande metoden. Många menar på att den huvudsakliga logiken för jämförande metoder härleds till Mills metoder.⁶² *Method of agreement* försöker identifiera likheter i de oberoende variablerna som associeras med ett gemensamt utfall i två fall.⁶³ Utifrån denna metod har två fall av piratverksamhet valts där det går att se en tydlig minskning av piratverksamhet, vilket blir deras gemensamma utfall. Dessa två fall kommer utefter varje metod att jämföras för att delvis se till om metoderna har använts samt hur de har använts i ett försök att hitta likheter i de oberoende variablerna. Utefter logiken för *method of agreement* kan likheter förklaras med likheter.⁶⁴ Det vill säga att om en metod för piratbekämpning återfinns i båda fallen kommer metoden anses minska piratverksamhet. Detta bidrar till att i slutändan kunna konstatera vad som leder till framgång i piratbekämpning.

Det finns en del problematik vid komparativa metoder och det som berör denna undersökning är så kallade exogena faktorer. Det innebär att det kan finnas faktorer som inte har tagits fram eller ingår i analysen men som har påverkat den beroende faktorn.⁶⁵ Det vill säga att det kan

⁵⁸ George, Alexander L. & Bennett, Andrew, *Case studies and theory development in the social sciences*, MIT, Cambridge, Mass., 2005, 75.

⁵⁹ George & Bennett, *Case studies*, 2005, 115.

⁶⁰ Ibid, 150.

⁶¹ Denk, Thomas, *Komparativ metod – förståelse genom jämförelse*, Studentlitteratur, Lund, 2002, 7.

⁶² George & Bennett, *Case studies*, 2005, 153.

⁶³ Ibid, 153.

⁶⁴ Denk, *Komparativ metod*, 2002, 57.

⁶⁵ Ibid, 75.

finnas metoder för piratbekämpning som har påverkat den minskade piratverksamheten men som inte har identifierats och därför inte ingår i analysen. Detta kan påverka resultatet och blir därmed viktigt att resonera kring under resultatdiskussionen.

Ytterligare tillvägagångssätt hade kunnat vara en enfallstudie eller flerfallsstudie. Dessa två valdes bort av olika skäl. En enfallstudie valdes bort därför att studien inte syftar till att undersöka vilka metoder som använts enbart i ett specifikt fall, utan att genom jämförelser kunna bidra till en djupare förståelse av framgång i piratbekämpning. En flerfallsstudie valdes bort då det i modern tid inte finns fler lika tydliga exempel på minskning av piratverksamhet. Det fanns inte heller utrymme inom ramen för detta arbete, då analysen inte givits samma möjligheter till djup.

Inom ramen för det kvalitativa tillvägagångssättet för undersökningen används således kvalitativ textanalys vid analysen av empirin. Detta görs genom intensiv läsning av texterna med hjälp av det framtagna analysverktyget.⁶⁶ Kvalitativa textanalyser kan antingen vara systematiserande eller kritiska, där den förstnämnda har valts då undersökningen syftar till att bringa reda i texter men även lyfta fram mening tematiskt och systematiskt.⁶⁷ I denna uppsats nyttjas kvalitativ textanalys genom att analysverktyget används vid läsning av de texter och verk som valts som empiri och bidrar till att ta fram det väsentliga innehållet i texternas delar, helhet men även kontexten de ingår i.

3.2 Materialdiskussion

3.2.1 Val av fall

De fall som väljs ska väljas med bakgrund av att de bidrar till att uppnå studiens mål och val av fall är en del av forskningsdesignen.⁶⁸ Fallen ska inte väljas enbart för att de är intressanta, viktiga eller för att det var enklast att hitta information om dem.⁶⁹ I denna undersökning krävs, i enlighet med *method of agreement*, två fall av piratverksamhet där det går att se tydliga tendenser på minskad aktivitet av piraterna. Vidare är de metoder som diskuterats skrivna i en modern kontext och behandlar metoder som kan vidtas i nutid och därför blir det relevant att välja fall som även de har utspelat sig i nutid. Eftersom undersökningen avser eftersöka metoder

⁶⁶ Esaiasson et al. *Metodpraktikan*, 2017, 211.

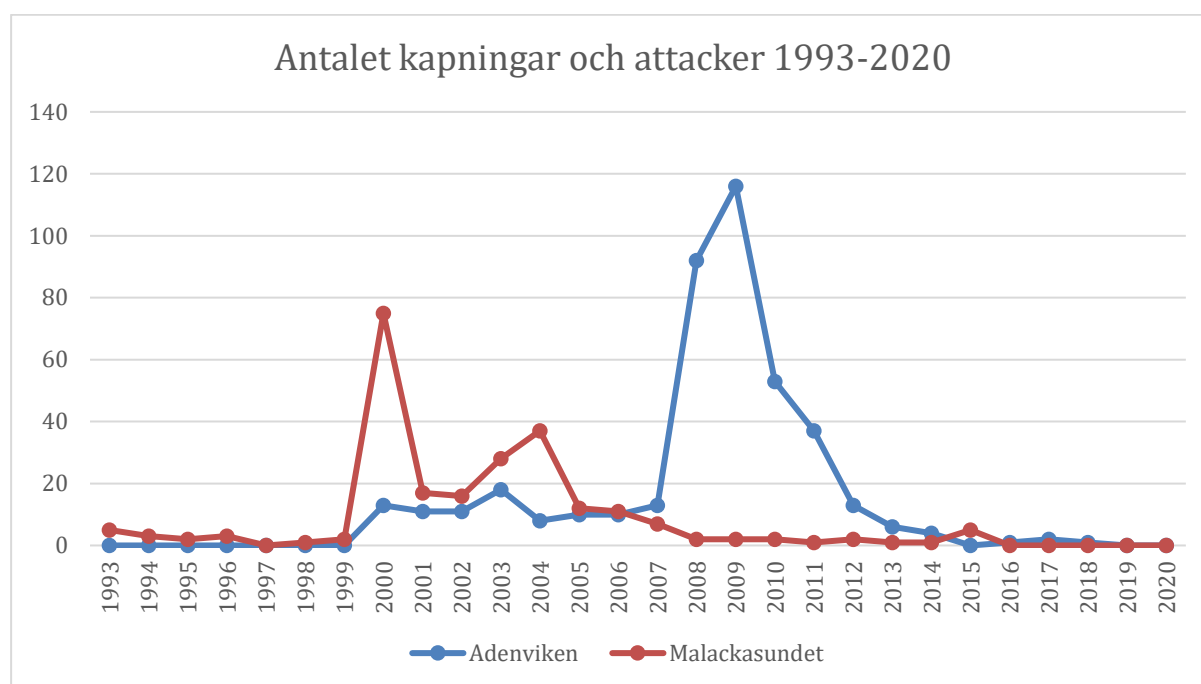
⁶⁷ Ibid, 213.

⁶⁸ George & Bennett, *Case studies*, 2005, 83.

⁶⁹ Ibid, 83.

som har använts blir det således relevant att ha fall som sträcker sig över en längre period där åtgärder har vidtagits. Utefter dessa kriterier av vilka fall som är relevanta för denna undersökning har Adenviken och Malackasundet valts då båda fallen uppfyller samtliga kriterier.

Dessa fall är fall av minskad piratverksamhet och har därigenom uppnått vad som tidigare i uppsatsen definierades som relativ framgång. Detta påvisas genom inhämtning av årliga incidentrapporter och sammanställningar från den oberoende organisationen International Maritime Bureau (IMB) från år 1993 fram tills år 2020. Då deras rapportcenter för piratincidenter instiftades 1992 i Kuala Lumpur finns det inga tidigare rapporter än 1993 och det blir därför den givna utgångspunkten. Nedan presenteras en sammanfattning av rapporterna för varje fall för att påvisa den minskade piratverksamheten under de utvalda år som ämnar undersökas. Rapporterna inkluderar både genomförda attacker samt försök till attacker.

Figur 1: Statistik Adenviken & Malackasundet.⁷⁰

3.2.2 Material & källkritik

Det material som valts att representera fallen är i första hand myndigheters och organisationers hemsidor och i andra hand rapporter som ämnar beskriva och redogöra för metoder som använts

⁷⁰ Statistik sammanställd från ICC International Maritime Bureau, Piracy and Armed Robbery Against Ships, London, 2021.

i dessa fall. Det kan finnas anledning att tro att myndigheternas och organisationernas hemsidor påverkas av tendenskriteriet, det vill säga att källan har ett intresse av att återge en tillrättalagd berättelse om verkligheten.⁷¹ Detta för att mot allmänheten påvisa hur viktig verksamheten är och vilka positiva resultat som de genomförda metoderna har gett. Det hanteras i uppsatsen genom delvis att inte använda organisationernas egna hemsidor för att påvisa att piratverksamheten minskat utan i stället använda statistik från IMB, som är en oberoende organisation. Det är dock fortfarande viktigt att ha i åtanke vid diskussionen av resultatet då mycket information hämtas från myndigheterna och organisationernas hemsidor. Övergripande för samtlig empiri är att det ska finnas möjlighet till triangulering, det vill säga att minst två källor har beskrivit empirin på samma sätt. Utöver detta har även källor hanterats enhetligt och systematiskt för att båda fallen ska representeras på ett likvärdigt sätt.

3.3 Forskningsetiska överväganden

Beroende på vilken typ av undersökning som ska genomföras samt vilket problem som studeras ställs författaren inför olika typer av forskningsetiska överväganden. Det handlar oftast om hur studien planeras att genomföras i förhållande till andra men även hur den empiriska undersökningen genomförs.⁷² I denna uppsats är det viktigt att andras arbeten, tankar och idéer refereras korrekt för att undvika att de framstår som författarens egna. Ärlighet är en förutsättning för ett bra hantverk i uppsatsen.⁷³ Detta hanteras genom god referenshantering och noggrann källhänvisning.

Vidare blir ytterligare en etisk aspekt av hög relevans. Etik handlar till stor del om människor och vad man får och inte får göra mot varandra.⁷⁴ Vissa av de framtagna metoderna för piratbekämpning inkluderar förekomst av våld, eller möjlighet till våld. Metoderna ska även tillämpas mot personer med oklar kombattantstatus⁷⁵, i en krigföringstyp som inte definieras som krig vilket gör handlingar svåra att lagföra. I termer av en undersökning som berör effektiv krigföring hade principer som proportionalitetsprincipen varit relevant att diskutera då brukandet av våld är en naturlig del i ett krig. I denna undersökning är de snarare själva våldsanvändningen som blir en etisk aspekt av yttersta vikt att ta hänsyn till och reflektera kring under avslutningen.

⁷¹ Esaiasson et al. *Metodpraktikan*, 2017, 294.

⁷² Ekengren, Ann-Marie & Hinnfors, Johan, *Uppsatshandbok: hur du lyckas med din uppsats*, Andra upplagan, Studentlitteratur, Lund, 2012, 108.

⁷³ Ekengren & Hinnfors, *Uppsatshandbok*, 2012, 108.

⁷⁴ Johannessen, Tuft & Christoffersen, *Introduktion till samhällsvetenskaplig metod*, 2020, 74.

⁷⁵ Med kombattant avses stridande person och vilka som är kombattanter regleras i Genèvekonventionen. Forsvarsmakten, Ordlista, <https://www.forsvarsmakten.se/sv/ordlista/#/word/kombattant>

3.4 Reliabilitet, validitet, intersubjektivitet & generaliserbarhet

Hög reliabilitet uppnås genom avsaknad av misstag och felaktigheter under datainsamlingen och det efterföljande arbetet.⁷⁶ I denna undersökning försöker hög reliabilitet att uppnås genom användandet av en väl utarbetad mall att utgå från vid analysen för att delvis undvika felaktigheter men även för att möjliggöra det för någon annan att genomföra samma undersökning med samma resultat. God validitet uppnås genom att det finns en överensstämmelse mellan teoretiska definitioner och operationella indikatorer och att vi mäter det vi påstår att vi mäter.⁷⁷ Detta uppnås genom att påvisa ett tydligt samband mellan indikatorerna och deras förankring i teorin. Valet av två fall ökar även validiteten i denna undersökning.

Intersubjektivitet handlar om att undersökningen ska vara forskaroberoende vilket innebär att en annan forskare som söker svar på samma fråga med samma verktyg ska komma fram till samma resultat.⁷⁸ Det blir därmed viktigt att ta hänsyn till hur författarens egna erfarenheter och föreställningar om världen kan påverka tolkningen av materialet. För att undvika denna potentiella begränsning avser jag att transparent redovisa på vilken bas jag drar slutsatser och således minska risken för att påverka resultatet av denna studie.

Slutligen i en teoriprovande undersökning ställer man sig vanligtvis frågan huruvida teorin har något att säga också om de fall som inte ingår i undersökningen, det vill säga i vilken utsträckning som resultaten kan generaliseras till andra fall.⁷⁹ Eftersom teorin, det vill säga metoderna om piratbekämpning, är valda utifrån vad forskare anser minskar piratverksamhet blir detta ett kritiskt fall under gynnsamma omständigheter, också kallat *most likely case*. Det innebär att fallen är hämtade från en kontext som är gynnsam för teorin eftersom fallen är fall av minskad piratverksamhet.⁸⁰ Detta leder i sin tur till att om inte metoderna hittas i dessa fall gör de troligtvis inte heller det i andra fall.⁸¹ Detta skapar möjlighet till generalisering vid resultatdiskussionen.

⁷⁶ Esaiasson et al. *Metodpraktikan*, 2017, 64–65.

⁷⁷ *Ibid*, 57.

⁷⁸ *Ibid*, 25.

⁷⁹ *Ibid*, 89.

⁸⁰ *Ibid*, 161.

⁸¹ *Ibid*, 163.

4. Analys

Inledningsvis redogörs bakgrunden till uppkomsten av piratverksamheten i respektive fall. Därefter kommer båda fallen att analyseras utifrån det framtagna analysverktyget. Slutligen presenteras analysens resultat.

4.1 Bakgrund till piratverksamheten – Adenviken

Adenviken är en sjöväg av högt strategiskt värde. Det passerar årligen 22 000 fartyg genom Adenviken vilket motsvarar cirka 8 % av all världens handelstrafik till sjöss. Dessa transporter inkluderar 12 % av den totala volymen olja som transporteras till sjöss vilket gör att Adenviken är en essentiell rutt för oljetransporter.⁸² Det finns en tydlig koppling mellan piratverksamheten och den ostabila situation som präglat Somalia sedan statens kollaps 1991 och landet benämns allt som oftast som en misslyckad stat. Två provinser har valt att separera sig från fastlandet och bilda semi-autonoma provinser; Somaliland och Puntland. Utöver den politiskt osäkra situationen var även den humanitära situationen ohållbar och år 2009 var nära 50 % av Somalias befolkning i behov av humanitärt stöd.⁸³ När inbördeskriget nådde sin andra fas under början av 2000-talet började utländska fartyg att utnyttja frånvaron av en stabil nationell kustbevakning och illegalt använda Somalias fiskeområden samt dumpade olagligt avfall som ytterligare skulle minska de lokala fiskemöjligheterna. Lokalbefolkningen svarade på detta genom att bilda väpnade grupper som skulle avskräcka inkräktarna. Detta fortsatte att växa till en lukrativ handel där dessa grupper kapade kommersiella fartyg och begärde stora lösensummor.⁸⁴ Detta blev uppkomsten till piratverksamheten som hade det högsta antalet inrapporterade attacker och försök till attacker år 2009.

4.2 Bakgrund till piratverksamheten – Malackasundet

Malackasundet är ett smalt sund som sträcker sig nästan 600 nautiska mil från Andamansjön i norr till Syd kinesiska havet i söder. De fyra nationer som angränsar till Malackasundet är Thailand, Malaysia, Indonesien och Singapore.⁸⁵ Malackasundet är ett av världens mest trafikerade

⁸² Geiss, Robin & Petrig, Anna, Piracy and Armed Robbery at sea: The Legal Framework for Counter-piracy Operations in Somalia and the Gulf of Aden, *Oxford University Press*, Oxford, 2011, 6.

⁸³ Geiss & Petrig, Piracy and Armed Robbery at sea, 2011, 13-15.

⁸⁴ Combined Maritime Forces, CTF-151: counter-piracy, <https://combinedmaritimeforces.com/ctf-151-counter-piracy/>

⁸⁵ Freeman, Donald B, *Straits of Malacca: Gateway or Gauntlet?*, McGill-Queen's University Press, London, 2003, 6.

handelsstråk med över 50 000 passerande fartyg om året.⁸⁶ Piratverksamhet har funnits i Malackasundet i hundratals år. I slutet av 1990-talet fick sundet även internationell uppmärksamhet. Detta berodde främst på två anledningar. För det första fick finanskrisen i Asien år 1997 stora konsekvenser och den försämrade ekonomiska situationen tvingade många människor i kustområden kring Indonesien och Malaysia att försörja sig genom sjöröveri. Den ekonomiska kollapsen bidrog även till en utbredd politisk instabilitet, framför allt i Indonesien, vilket medförde att det blev enklare att bedriva olagliga metoder för generering av inkomst. För det andra förekom det attacker i slutet av 1990-talet som fick stor uppmärksamhet, bland annat attacken på Petro Ranger 1998, vilket medförde att flera befälhavare började rapportera in attacker i en högre utsträckning än tidigare.⁸⁷

4.3 Analys

4.3.1 Närvaro av militära samarbetande enheter

I Adenviken har det inletts flertalet gemensamma operationer med olika syften. År 2008 inleddes European Union Naval Force (EUNAVFOR) Operation Atalanta som baseras på Förenta Nationens resolutioner. Operationens syfte och mål är bland annat att avskräcka, förhindra och förtränga piratverksamhet. De erbjuder även skydd av fartyg tillhörande World Food Programme (WFP) som levererar mat och medicin till Somalia, vilket är något som landet är beroende av.⁸⁸ Deltagande länder i Operation Atalanta sträcker sig utanför EU:s medlemsländer med bland annat länder som Norge, Montenegro och Serbien. I slutet av 2020 fick operationen även förlängt mandat fram till år 2022.⁸⁹ Ytterligare gemensamma operationer som inletts är Combined Task Force 151 (CTF-151) som blev operativ i januari 2009 vars mål och syfte är att avskräcka, avbryta och om möjligt ställa piraterna inför rätta.⁹⁰ CTF-151 patrullerar i huvudsak kring Adenviken men även arabiska havet, Indiska oceanen samt Röda havet.⁹¹ Styrkan är multinationell och befäl över styrkan varierar mellan en 3-6 månaders period där bland annat USA, Turkiet, Japan och Pakistan har haft befäl över styrkan.⁹² Även NATO har bidragit med

⁸⁶ R. Jamiola, Donald Jr, *The Strait of Malacca: success in counterpiracy and its applicability to the Gulf of Aden*, Naval War College, Newport, 2009, 1.

⁸⁷ Raymond, *Piracy and Armed Robbery in the Malacca Strait*, 2009, 37.

⁸⁸ European Union, *EU Naval Force: Mission*, <https://eunavfor.eu/mission/>; R. Jamiola, *The Strait of Malacca*, 2009, 10.

⁸⁹ European Union, *EU Naval Force: Mission*, <https://eunavfor.eu/mission/>

⁹⁰ R. Jamiola, *The Strait of Malacca*, 10.

⁹¹ *Ibid*, 11.

⁹² Combined Maritime Forces, *CTF-151: counter-piracy*, <https://combinedmaritimeforces.com/ctf-151-counter-piracy/>

Operation Ocean Shield.⁹³ Ocean Shield var verksam mellan år 2009-2016 och hade som uttalat mål att erbjuda eskort av fartyg som passerade genom deras verksamma område vilket inkluderade Adenviken, västra delen av Indiska oceanen upp till Hormuzsundet.⁹⁴

I Malackasundet har det inletts en gemensam operation. Denna benämndes till en början som MALSINDO och sjöattes år 2004 och inkluderade Malackasundets kustländer Malaysia, Singapore och Indonesien, därav även namnet. Operationen innefattade att ländernas egna flottor skulle samordna patrulleringar i deras territorialvatten.⁹⁵ Detta till skillnad från Adenviken där det inte inletts ett separat samarbete mellan kustländerna. Bara några månader efter att MALSINDO inleddes inträffade tsunamikatastrofen där Indonesien var ett av det värst drabbade länderna och där många pirater antogs ha baser. I början av 2005 minskade piratattackerna enormt vilket antas vara en konsekvens av tsunamin (se även *Figur 1*).⁹⁶ Från år 2006 har MALSINDO opererat under The Malacca Straits Patrol (MSP) och benämns nu Malacca Straits Sea Patrol (MSSP) och inkluderar även Thailand. MSP innefattar även andra delar såsom kombinerad luftövervakning. MSSP genomför idag samordnade sjöpatruller i områdena kring Malackasundet och Singaporesundet.⁹⁷

Utefter detta går det att konstatera att det har inletts gemensamma militära operationer i både Adenviken och Malackasundet där militära fartyg har patrullerat samt i Adenviken även bidragit med eskort. Däremot finns det en skillnad i hur detta har kunnat genomföras, i Adenviken har flertalet organisationer och länder utifrån samarbetat medan i Malackasundet har kustländerna själva inlett samarbete. Då mer än en indikator anses vara uppfylld har denna metod därmed tillämpats i båda fallen.

4.3.2 Säkerhet och skydd för handelsfartygen

Inledningsvis går det att konstatera att den organisatoriska strukturen kring framför allt rapportering och rutiner har förändrats anmärkningsvärt de senaste 30 åren. Detta genom flertalet organisationer som bildats och arbetar för att bland annat samordna information och rapporter. Exempel på sådana organisationer är delvis International Maritime Bureau Piracy Reporting

⁹³ R. Jamiola, *The Strait of Malacca*, 2009, 11.

⁹⁴ North Atlantic Treaty Organisation, Missions: Operation Ocean Shield, <https://mc.nato.int/missions/operation-ocean-shield>

⁹⁵ Raymond, *Piracy and Armed Robbery in the Malacca Strait*, 2009, 36.

⁹⁶ *Ibid*, 37.

⁹⁷ Singapore Government Agency Website, Fact Sheet: The Malacca Straits Patrol, <https://www.mindef.gov.sg/>

Center (IMB PRC) som bildades 1992 och var den första möjligheten till kontakt för handelsfartyg vid attacker, både till sjöss och i hamn. Innan dess fanns inga specifika kontakter att ta vid sammandrabbningar med pirater.⁹⁸ År 2006 bildades även The Regional Cooperation Agreement on Combating Piracy and Armed Robbery against ships in Asia (ReCAAP) och är det första regionala avtalet mellan stater för att främja och förbättra samarbetet mot piratverksamhet i Asien. Idag är totalt 20 länder anslutna.⁹⁹ IMB PRC är en oberoende och fristående organisation som vilket fartyg som helst kan kontakta och ReCAAP är ett regionalt samarbete mellan stater. I Adenviken har Maritime Security Centre – Horn of Africa (MSCHOA) bildats som en del av EU NAVFOR och bistår med information och kontakt vid eventuella attacker.¹⁰⁰ Organisationen har bland annat ReCAAP och IMB som partners.¹⁰¹

Oavsett framgår det att det finns möjlighet till information och rapportering för handelsfartyg via dessa organisationer. De har även bidragit till andra åtgärder för handelsfartygen. Best Management Practices to Deter Piracy and Enhance Maritime Security (BMP) är en publikation skriven av flertalet organisationer, bland annat Interpol och IMB. Publikationen beskriver utförligt åtgärder för handelsfartyg vid inträde i högriskområdet vid Adenviken, Röda havet, Indiska oceanen och arabiska havet. Publikationen har getts ut i fem versioner varav den femte och senaste gavs ut i juni 2018.¹⁰² Den innehåller beskrivningar av skydd för fartygen som är indelade i tre kategorier. Det yttersta lagret skydd innefattar bland annat stängsel, vattenkanoner, bra utkik samt god manövrering och fart. Det andra lagret innefattar extra tjocka dörrar och övervakningskameror för att kunna se om och var piraterna har tagit sig ombord. Det sista och innersta skyddslagret består av ett citadell som en säker samlingspunkt för besättningen där det ska finnas utrustning för att klara sig och kommunikationsmöjligheter.¹⁰³ Utöver detta finns det tydliga instruktioner och beskrivningar av åtgärder för befälhavaren och övriga i besättningen för att undvika pirater och vad som ska göras steg för steg vid en eventuell attack.¹⁰⁴

⁹⁸ ICC International Maritime Bureau, Piracy Reporting Centre, <https://www.icc-ccs.org/index.php/piracy-reporting-centre>

⁹⁹ The Regional Cooperation Agreement on Combating Piracy and Armed Robbery against Ships in Asia: About us, https://www.recaap.org/about_ReCAAP-ISC

¹⁰⁰ Maritime Security Center – Horn of Africa: about us, <https://at-sea.mschoa.org/about-mschoa/>

¹⁰¹ Maritime Security Center – Horn of Africa: our partners, <https://at-sea.mschoa.org/our-partners/>

¹⁰² Best Management Practices to Deter Piracy and Enhance Maritime Security (BMP5), 2018, 6.

¹⁰³ BMP5, 2018, 17.

¹⁰⁴ Ibid, 9.

Det finns även en motsvarighet till BMP5 som publicerats av ReCAAP och som gäller för fartyg i farvatten i Asien. Publikationen går under namnet Regional Guide to Counter Piracy and Armed Robbery against Ships in Asia och innehåller likt BMP5 skyddsåtgärder för fartygen indelat i samma kategorier. Det finns även tydliga instruktioner för rapportering och åtgärder vid händelse av attacker för befälhavaren och besättningen.¹⁰⁵

När det kommer till beväpning ombord är det en omtvistad fråga. Som ett resultat av den ökande piratverksamheten i Adenviken och västra Indiska oceanen mellan år 2005–2009 infördes det möjlighet till Privately Contracted Armed Security Personnel (PCASP) ombord på handelsfartyg som rörde sig i dessa områden. Det är dock sedan 2011 beslutat av International Maritime Organisation (IMO) att det är upp till respektive flaggstat och därefter rederiet att bestämma huruvida detta ska användas.¹⁰⁶ I Malackasundet är PCASP förbjudet enligt lag att verka inom kuststaternas territorialvatten i regionen och myndigheterna är noggranna med att tillse att detta följs.¹⁰⁷

Sammanfattningsvis har det inrättats flertalet organisationer som arbetar för att tillgodose handelsfartygens skydd och säkerhet. Både i Adenviken och Malackasundet finns publikationer att tillgå som innehåller rutiner och åtgärder innan och under attacker men även skyddsåtgärder som exempelvis stängsel och vattenkanoner. Det finns även kontakter för rapportering vid attacker. När det gäller beväpnad personal ombord har detta endast indikerats i Adenviken då det av juridiska skäl inte är applicerbart i Malackasundet. Minst en indikator är dock identifierad i varje fall och metoden har därmed tillämpats i båda fallen.

4.3.3 Samarbete mellan olika aktörer

Som tidigare nämnt ingår Malacca Straits Sea Patrol sedan 2006 under Malacca Straits Patrol vilket även innefattar ”Eyes in the Sky” som är benämningen för den kombinerade maritima luftövervakningen som sker och tillser att de marina styrkorna till sjöss förstärks med en lägesbild från luften.¹⁰⁸ Genom detta ökar fartygens förmåga att ingripa då de har tillgång till en lägesbild som sträcker sig utanför deras egna spaningsradarers räckvidd.¹⁰⁹ Utöver detta ingår även MSP Intelligence Exchange Group. Till en början bildades de för att stödja enheterna till

¹⁰⁵ Regional Guide to Counter Piracy and Armed Robbery against Ships in Asia, 2016, 12–18.

¹⁰⁶ International Maritime Organization, Private Armed Security, <https://www.imo.org/en/OurWork/Security/Pages/Private-Armed-Security.aspx>

¹⁰⁷ Regional Guide to Counter Piracy and Armed Robbery against Ships in Asia, 2016, 14.

¹⁰⁸ Singapore Government Agency Website, Fact Sheet: The Malacca Straits Patrol, <https://www.mindef.gov.sg/>

¹⁰⁹ Raymond, Piracy and Armed Robbery in the Malacca Strait, 2009, 38.

sjöss och i luften men har med tiden utvecklats till ett informationssystem som innefattar både en lägesbild var fartyg befinner sig och möjligheten till att snabbt skicka ut information vid en eventuell attack.¹¹⁰

I Adenviken är det organisationen Maritime Security Centre in the Horn of Africa (MSCHOA) vilka omnämndes tidigare och som är ett initiativ av EU NAVFOR som möjliggör uppdatering och delning av lägesbild. MSCHOA har hand om EU NAVFOR registreringssystem för fartyg som passerar genom högriskområdet. Fartygen registrerar sig hos MSCHOA som kan uppdatera sig om deras position och vid eventuell attack kan de direkt skicka enheter tillhörande styrkorna från EU NAVFOR och CTF-151.¹¹¹

När det kommer till samarbete mellan militära enheter och kustbevakning inleddes år 2012 EU Capacity Building Project (EU CAP). Till en början syftade till att ge stöd till länder kring Afrikas horn att utveckla deras maritima säkerhet. Detta har senare ändrats och från 2016 fokuserar EU CAP enbart på Somalia.¹¹² Inom ramen för detta har det genomförts övningar mellan militära fartyg som ingår i EU NAVFOR-styrkan och Somalilands kustbevakning för att de ska ha möjlighet att utöva kontroll över viktiga hamnar och anlöpande fartyg.¹¹³ I Malackasundet finns det enbart tydliga indikationer till att det är marina stridskrafter i kombination med flyg som har samövat och inga specifika uttalade samarbeten mellan deras övriga militära enheter och deras kustbevakningar. Av den anledningen går det inte att säga att den indikatorn har identifierats.

På grund av bristande infrastruktur i Somalia och omgivande länder har de inte samma möjlighet till tekniska lösningar mellan staterna och det är därav utomstående aktörer som bistår med detta. Återigen kring denna metod blir det tydligt att genomförandet har skett på olika sätt, även om samma indikatorer går att återfinna. I både Adenviken och Malackasundet finns det goda möjligheter för militära enheter att hålla sig uppdaterade var de civila handelsfartygen befinner sig. I Adenviken finns det även exempel där militära enheter tillhörande EU NAVFOR har

¹¹⁰ Singapore Government Agency Website, Fact Sheet: The Malacca Straits Patrol, <https://www.mindef.gov.sg/>

¹¹¹ Maritime Security Center – Horn of Africa: about us, <https://at-sea.mschoa.org/about-mschoa/>

¹¹² European Union Capacity Building Mission in Somalia, Fact Sheet, <https://www.eucap-som.eu/fact-sheet/>

¹¹³ European Union, EU Naval Force: train with the Somaliland coast guard, <https://eunavfor.eu/eu-navfor-train-with-the-somaliland-coast-guard/>

samövat med kustbevakning medan ett liknande samarbete inte kunde identifieras i Malackasundet. Minst en indikator har oavsett uppfyllts i båda fallen och metoden har därmed tillämpats.

4.3.4 Påverka piraternas användning av deras baser och hamnar

År 2012 utökades mandatet för EU NAVFOR Operation Atalanta till att bland annat kunna oskadliggöra piraternas farkoster men även deras möjlighet att placera styrkor i land med syfte att förstöra landbaserade logistikbaser.¹¹⁴ Enligt EU NAVFOR genomfördes som en påföljd av detta den första attacken mot en piratbas i Somalia i maj 2012. Attackens syfte var att förstöra utrustning och bränsle för att förhindra piraterna att ta sig ut till havs vilket är avgörande för att piratverksamheten ska kunna minska.¹¹⁵ Detta i likhet med Murphy som menar att piraternas hamnar och baser i land är deras svagaste länk.¹¹⁶

Även kring denna metod skiljer sig regionerna åt. I Malackasundet antas det, som tidigare nämnt, att tsunamikatastrofen hade en stor påverkan på piraternas baser och tillhåll. Piratverksamheten har heller inte kommit upp i samma siffror eller ökat igen efter tsunamin, där det kan antas att det faktum att oändligt många blev påverkade av katastrofen som drabbade främst Indonesien men även övriga länder.¹¹⁷ Detta är dock inte enbart den enda anledningen och faktorn som har påverkat piraternas användning av deras hamnar och baser. Samtliga länder kring Malackasundet har ökat sina patrulleringar i land med militära styrkor med syfte att kunna hindra dem från att ha tillgång till säkra tillflyktsorter och baser. Genom detta begränsas deras möjligheter till att vara verksamma till sjöss.¹¹⁸

Sammanfattningsvis har både Adenviken och Malackasundet påverkat piraternas användning av deras baser och hamnar genom att i Malackasundet både patrullera och därmed neka dem tillträde, medan i Adenviken har Operation Atalanta med sitt utökade mandat kunnat förstöra utrustning och viktiga tillgångar i baserna. I båda fallen anses därmed minst en indikator uppfylld och således är metoden tillämpad.

¹¹⁴ Regeringens proposition 2016/17:177 – Svenskt deltagande i Europeiska unionens marina operation (Atalanta), 2017.

¹¹⁵ European Union, EU Naval Force delivers blow against Somalia pirates on shoreline, <https://eunavfor.eu/eu-naval-force-delivers-blow-against-somali-pirates-on-shoreline/>

¹¹⁶ Murphy, Counterpiracy in Historical Context: Paradox, Policy, and Rhetoric, 2012, 516.

¹¹⁷ Raymond, Piracy and Armed Robbery in the Malacca Strait, 2009, 37.

¹¹⁸ R. Jamiola, The Strait of Malacca, 2009, 4.

4.3.5 Möjlighet till alternativ försörjning

I Adenviken och i Somalia finns det flertalet vidtagna åtgärder som är utformade och har som tydligt syfte och mål att återuppbygga landet, stärka dess säkerhet och styre samt den maritima säkerheten. Detta genom exempelvis EUCAP som omnämndes tidigare och som arbetar med den maritima säkerheten och genom att bland annat stärka den maritima polisen kring de stora hamnarna i Somalia och utveckla kustbevakningens förmågor.¹¹⁹ Utöver detta bildades år 2007 organisationen African Union Mission in Somalia (AMISOM). De driver med FN:s förtroende en regional fredsbevarande operation i Somalia med syfte att återinföra stabilitet och trygghet i Somalia och driva ut terroristgrupper.¹²⁰ Även om dessa åtgärder eventuellt kan bidra till att befolkningens arbetsmöjligheter ökar finns det inga tydliga exempel på specifika åtgärder som vidtagits för att åstadkomma just detta.

I Malackasundet har delvis den ekonomiska ökande stabiliteten i Asien efter finanskrisen bidragit till att arbetstillfällena har ökat för befolkningen i länderna runt om. Utöver detta slöt även separatisterna i Aceh-regionen i Indonesien fred med landets regering år 2005 efter många år av oroligheter. Detta kan också haft en påverkan på den minskade piratverksamheten, då många av piraterna kring Indonesien tillhörde separatistgrupper.¹²¹ Den 26 år långa konflikten involverade tusentals militärer och poliser i landet. En del i fredsavtalet innefattade att separatisterna skulle avveckla sina vapen och upplösa den beväpnade delen i grupperna, mot att militären skulle dra tillbaka sina styrkor.¹²² Utöver dessa händelser finns det inte heller i Malackasundet några tydliga indikationer till att specifika åtgärder ska ha vidtagits för att hjälpa befolkningen utan enbart indikationer på stabiliserad ekonomi och avslutade konflikter.

Sammanfattningsvis har det vidtagits tydliga åtgärder i Somalia för att bygga upp landet igen och i länderna kring Malackasundet kan antas ha haft en ökad ekonomisk stabilitet vilket i sin tur kan ha ökat arbetsmöjligheterna. Några åtgärder för att åstadkomma detta har emellertid inte vidtagits och ingen av indikatorerna har identifierats. Därmed är denna metod inte tillämpad i något av fallen.

¹¹⁹ European Union Capacity Building Mission in Somalia, Fact Sheet, <https://www.eucap-som.eu/fact-sheet/>

¹²⁰ African Union Mission in Somalia, Mandate, <https://amisom-au.org/amisom-mandate/>

¹²¹ R. Jamiola, *The Strait of Malacca*, 2009, 13.

¹²² Raymond, *Piracy and Armed Robbery in the Malacca Strait*, 2009, 37.

4.4 Resultat

Nedan sammanfattas resultatet i en tabell. Kolumnen jämförelse redovisar likheter och skillnader mellan Adenviken och Malackasundet i syfte att tydliggöra en högre förståelse för metodernas användning.

Variabler	Indikatorer	Tillämpad i fall 1 - Adenviken	Tillämpad i fall 2 - Malackasundet	Jämförelse
<i>Närvaro av militära samarbetande enheter</i>	<ul style="list-style-type: none"> (1) Det har inletts en gemensam operation av militära enheter (2) Militära enheter har bistått med eskort och skydd av handelsfartyg (3) Militära enheter har patrullerat i området 	JA	JA	I Adenviken identifierades indikator 1, 2 samt 3 och i Malackasundet indikator 1 samt 3.
<i>Säkerhet och skydd för handelsfartygen</i>	<ul style="list-style-type: none"> (1) Fartygen har möjlighet till beväpnad personal ombord (2) Fartygen har installerat säkerhetsutrustning (3) Fartygen har infört rutiner vid pirattackor och för rapportering 	JA	JA	I Adenviken identifierades indikator 1, 2 samt 3 och i Malackasundet indikator 2 samt 3.
<i>Samarbete mellan olika aktörer</i>	<ul style="list-style-type: none"> (1) Militära enheter har tillgång till civila fartygs position (2) Militära enheter har samövat med kustbevakning 	JA	JA	I Adenviken identifierades indikator 1 samt 2 och i Malackasundet indikator 1.
<i>Påverka piraternas användning av deras baser och hamnar</i>	<ul style="list-style-type: none"> (1) Piraterna har nekats tillträde till deras hamnar och baser (2) Piraternas hamnar och baser har förstörts 	JA	JA	I Adenviken identifierades indikator 2 och i Malackasundet indikator 1.
<i>Möjlighet till alternativ försörjning</i>	<ul style="list-style-type: none"> (1) Lokalbefolkningen har fått hjälp att återuppta verksamheter (2) Lokalbefolkningen har erbjudits arbetsmöjligheter 	NEJ	NEJ	Ingen indikator identifierades i något av fallen.

Tabell 2: Resultat.

5. Avslutning

5.1 Besvarande av frågeställning

Syftet med denna studie var att undersöka vilka metoder för piratbekämpning som tillämpats genom att jämföra två fall av minskad piratverksamhet för att se till om förekomsten alternativt avsaknaden av metoderna kan förklara varför piratverksamheten minskar. Vidare skulle även undersökningen ge en djupare förståelse för metoderna och dess tillämpning och därmed också bidra till debatten om piratbekämpning. Syftet med uppsatsen svarade mot problemformuleringen som i sin tur grundades i att det råder oenigheter kring vilka metoder för piratbekämpning som är framgångsrika och även en avsaknad av empiriska jämförande studier om piratbekämpning. Undersökningen avsåg därefter besvara följande frågeställning;

Vilka metoder har använts i bekämpandet av pirater i Adenviken och Malackasundet?

Utefter analysens resultat går att konstatera att följande metoder har tillämpats i både Adenviken och Malackasundet; *närvaro av militära samarbetande enheter, säkerhet och skydd för handelsfartygen, samarbete mellan olika aktörer samt påverka piraternas användning av deras baser och hamnar*. Däremot har inte metoden *möjlighet till alternativ försörjning* tillämpats i något av fallen. Genom detta svar uppfylls syftet att se till vad som kan förklara varför piratverksamheten minskar men även ge en djupare förståelse för metoderna och hur de tillämpas. Denna förklaring och djupare förståelse bidrar delvis med en grund till en möjlig teori att utforma taktiker och operationer utefter men ger även bidrag till debatten om piratbekämpning.

5.2 Resultat- och metodologisk diskussion

Inledningsvis kan man i enlighet med *method of agreement*, där likheter förklarar likheter, konstatera att de fyra metoder som återfanns i båda fallen är förklaringar till varför piratverksamhet minskar och således viktiga komponenter att utforma taktiker och operationer utefter. Det framgick även i analysen att flera metoder har använts i kombination. Exempelvis är det organisationer som ReCAAP och EU NAVFOR som bistår med skydd för handelsfartygen genom att vara en del i kedjan som kontakter vid händelse av piratattacker men de bidrar även genom övervakning, informationsöverföring och platsdelning av civila fartyg. Dessutom medverkar EU NAVFOR med närvaro av militära enheter. Det ger en djupare förståelse att det inte är en enskild metod som har en tydligare effekt utan att det snarare handlar om flertalet metoders

parallella användning. Detta kan härledas till Murphy som menade på att kombination av flera metoder är av stor vikt vid bekämpning av pirater.¹²³

Det framgick också av analysen, genom den komparativa metoden, att även om samma metoder använts har det skett med olika tillvägagångssätt. Detta kan bero på att grundorsakerna till piratverksamheten till viss del har skiljt sig åt mellan Adenviken och Malackasundet och att regionerna därav har haft olika möjligheter till att lösa problemet. Sett till Buegers faktorer som triggar sjöröveri kan det vara möjligt att faktorerna både är en förklaring till varför sjöröveri uppstår och att de ger en grund till hur metoderna kommer kunna användas. Vid redogörelsen av bakgrunden till respektive fall återfanns inget stöd för att ett svagt rättssystem legat till grund för uppkomsten av piratverksamheten i Malackasundet, i motsats till Adenviken. Det har funnits möjlighet för kustländerna själva i Malackasundet att tillämpa metoderna medan det i Adenviken har behövts utomstående aktörer.

Den enda metoden som inte kunde återfinnas i något av fallen var *möjlighet till alternativ försörjning*. Då fallen valdes som *most likely cases* innebar det att om metoderna inte hittades i dessa fall, gör de troligtvis inte det i andra fall heller. Med andra ord kan man konstatera att *möjlighet till alternativ försörjning* inte är en metod som direkt minskar piratverksamhet och bidrar till relativ framgång i de undersökta fallen. Att den inte har återfunnits behöver dock inte betyda att den inte är viktig. Med bakgrund av Winn och Lewis argument om att piraterna enbart är avskräckta från verksamheten konstaterades det i inledningen att sjöröveri är ett hot som är latent eller vilande.¹²⁴ Utefter detta är det möjligt att avsaknaden av *möjlighet till alternativ försörjning* innebär att hotet enbart är vilande i dessa regioner, då befolkningen fortfarande inte har någon annan inkomst eller sysselsättning. En ökad instabilitet i regionerna igen och en minskad avskräckande effekt kan därför vara viktiga signaler på att piratverksamhet kan komma att öka och en indikator för underrättelseväsendet på återkommande piratproblem längs en kuststräcka. Detta resonemang tydliggör även att bekämpning av pirater är ett komplext problem som kräver åtgärder på alla nivåer. Även om det finns effektiva metoder som minskar uppkommen piratverksamhet är det av största vikt att det även inkluderas metoder som råder bot på fenomenets grundorsaker men även bidrar till att befolkningen kan lämna verksamheten.

¹²³ Murphy, *Counterpiracy in Historical Context*, 2012, 518.

¹²⁴ Winn & Lewis, *European Union anti-piracy initiatives in the Horn of Africa*, 2017, 10.

Det nämndes under 3.1 *Forskningsdesign & genomförande* att det vid användning av *method of agreement* kan finnas faktorer som inte omhändertas i undersökningen, så kallade exogena faktorer. Metoderna som studerats i denna undersökning behöver av den anledningen inte vara de enda som använts varken i Adenviken eller Malackasundet. Det är därav möjligt att det finns andra metoder som bidrar till minskad piratverksamhet och dessa fem ska därför inte anses som de enda framgångsrika metoderna.

Det föreföll sig svårare att hitta information om attacker mot piratbaser samt användning av PSCAP i jämförelse med andra metoder. Detta skulle kunna bero på det faktum att det kan uppfattas som oetiskt att försöka bekämpa och attackera piraternas tillhåll samt ha beväpnad personal ombord då det föreligger en risk för piraternas liv och säkerhet. Detta i likhet med det som diskuterades under 3.3 *Forskningsetiska överväganden*. Exempelvis var det en styrka från EU NAVFOR som attackerade piratbasen i Somalia vilket eventuellt kan ses som dålig publicitet för den av EU ledda operationen och man väljer därav inte att informera om det i särskilt stor utsträckning. PSCAP har även som Møller skriver varit en stor diskussion då det anses trigga oavsiktliga blodbad ombord.¹²⁵ Av den anledningen är det sannolikt att det är information som inte tillhandahålls lika öppet. Detta kan också härledas 3.2.2 *Material & källkritik* där kriteriet tendens antogs påverka vad myndigheterna och organisationerna väljer att publicera.

Vidare har undersökningens genomförande haft en inverkan på resultatet. Den jämförande metoden av Adenviken och Malackasundet medgav goda möjligheter till att få en djupare förståelse för metodernas användning vilket var ett av undersökningens syften. *Method of agreement* möjliggjorde också att kunna konstatera de identifierade metoderna som framgångsrika medan användandet av fallen som *most likely cases* möjliggjorde generalisering efter att undersökningens resultat stod klart. Subjektiviteten i undersökningen har försökt arbetas bort genom att delvis välja så pass generella piratbekämpningsmetoder att de även hade återfunnits i andra verk samt att välja flera indikatorer men också att inneha transparens i hur valen gick till och noggrant redovisa valens grund i teorin. Det går dock inte helt att utesluta att det finns en viss subjektivitet som kan ha påverkat undersökningens resultat men å andra sidan har jag ingen uppfattning om metodernas önskvärdhet utöver att de ska vara etiska och effektiva.

¹²⁵ Møller, Piracy, Maritime terrorism and naval strategy, 2009, 21.

5.3 Bidrag till yrkespraktiken samt förslag på framtida forskning

Utefter den tydliga skillnaden mellan Adenviken och Malackasundet går det inte att förutsätta att sjöröveri kommer drabba länder med etablerad regering och en strukturerad kustbevakning som likt länderna kring Malackasundet kan hantera detta utan hjälp från utomstående. Vid eventuell uppkomst av sjöröveri i Adenviken igen eller på något annan plats där förutsättningarna är liknande Adenviken kan länder som Sverige behöva bidra vilket är något som gjorts tidigare. Då undersökningen syftade till att enbart undersöka metoder med påverkan på den relativa framgången har det inneburit att de metoder som diskuterats även kan vara metoder som är relevanta för officersprofessionen att kunna hantera, i synnerhet då *närvaro av militära samarbete enheter* konstaterades som en framgångsrik metod. Detta borde få en påverkan på marina stridskrafter eftersom det är en uppgift de därmed kan förväntas att lösa.

Vidare borde även sjöröveri vara en del i officersutbildningen där det idag inte berörs. Diskussioner om sjöröveri och teorier om fenomenet samt hur olika aktörer kan motverka och bekämpa sjöröveri borde inkluderas med andra sjömaktsteorier och undervisningen kring dessa. Detta i syfte att området är relevant för marinstridskrafter att verka inom. Även om pirater hotar handelssjöfarten är det tydligt att den militära närvaron är en faktor som är essentiell för att minska piratverksamhet och således ett hot som påverkar vår verksamhet.

Avslutningsvis finns det flertalet aspekter att undersöka vidare. Till en början vore det intressant att undersöka de fyra metoderna som i denna studie har konstaterats som framgångsrika även i andra fall för att ytterligare kunna se till dess användning. Det vore också intressant att undersöka en kombination av kortsiktiga och långsiktiga metoder för att reda ut både hur man säkrar handelssjöfarten och minskar piratverksamhet men samtidigt kan råda bot på den grundläggande problematiken. Ytterligare område att undersöka vidare är genom att se till andra fall än dessa som exempelvis inte är fall av minskad piratverksamhet utan där en relativ framgång aldrig har uppnåtts.

Litteratur och referensförteckning

Vetenskapliga artiklar

Bueger, Christian, (2015). Learning from piracy: future challenges of maritime security governance, *Global Affairs*, 1:1, 33-42. DOI: 10.1080/23340460.2015.960170

Carvalho de Oliveira, Gilberto, (2012). Naval Peacekeeping and Piracy: Time for a Critical Turn in the Debate, *International Peacekeeping*, 19:1, 48-61. DOI: 10.1080/13533312.2012.642154

Ismail Samatar, Abdi, Lindberg, Mark & Mahayni, Basil (2010). The Dialectics of Piracy in Somalia: the rich versus the poor, *Third World Quarterly*, 31:8, 1377-1394. DOI: 10.1080/01436597.2010.538238

Menkhaus, Ken, (2009). Dangerous Waters, *Survival*, 51:1, 21–25. DOI: 10.1080/00396330902749640

Murphy, Martin, (2012). Counterpiracy in Historical Context: Paradox, Policy, and Rhetoric, *Studies in Conflict & Terrorism*, 35:7-8, 507-522. DOI: 10.1080/1057610X.2012.684648

Singh, Curron & Singh Bedi, Arjun, (2016). War on Piracy: The Conflation of Somali piracy with terrorism in discourse, tactic, and law, *Security Dialogue*, Vol. 47 (5), 440-458. DOI: 10.1177/0967010616665275

Sörenson, Karl & Widén, Jerker, (2014). Irregular Warfare and Tactical Changes: The Case of Somali Piracy, *Terrorism and Political Violence*, Vol.26(3), 399-418. DOI: 10.1080/09546553.2012.725681

Winn, N & Lewis, A, (2017). European Union Anti-Piracy Initiatives in the Horn of Africa: Linking Land Based Counter-Piracy with Maritime Security and Regional Development. *Third World Quarterly*, 38 (9), 2113–2128. DOI: 10.1080/01436597.2017.1322460

Litteratur

Boréus, Kristina & Bergström, Göran. *Textens mening och makt – metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, Fjärde upplagan. Lund: Studentlitteratur, 2018.

Burgess, D. R. *The world for ransom: piracy is terrorism, terrorism is piracy*. New York: Prometheus Books, Amherst, 2010.

Denk, Thomas. *Komparativ metod – förståelse genom jämförelse*. Lund: Studentlitteratur, 2002.

Ekengren, Ann-Marie & Hinnfors, Johan. *Uppsatshandbok: hur du lyckas med din uppsats*, Andra upplagan. Lund: Studentlitteratur, 2012.

Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik, Towns, Ann E. & Wängnerud, Lena. *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*, Femte upplagan. Stockholm: Wolters Kluwer, 2017.

Freeman, Donald B. *Straits of Malacca: Gateway or Gauntlet?*, London: McGill-Queen's University Press, 2003.

Galula, David. *Counterinsurgency Warfare – Theory and Practice*. London: Praeger Security International, 2006.

Geiss, Robin & Petrig, Anna. *Piracy and armed robbery at sea: the legal framework for counter-piracy operations in Somalia and the Gulf of Aden*, New York: Oxford University Press, 2011.

George, Alexander L. & Bennett, Andrew. *Case studies and theory development in the social sciences*, Cambridge, Massachusetts: MIT, 2005.

Johannessen, Asbjørn, Tufte, Per Arne & Christoffersen, Line. *Introduktion till samhällsvetenskaplig metod*, Andra upplagan. Malmö: Liber, 2020.

Rapporter

Møller, Bjørn, (2009). Piracy, Maritime terrorism and naval strategy, *Danish Institute for National Studies*, Copenhagen. <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/59849/1/591900467.pdf> (hämtad 2021-03-23).

Raymond, Catherine Zara, (2009). Piracy and Armed Robbery in the Malacca Strait: A problem solved?, *Naval War College Review*, Vol. 62, Iss 3. Washington. <https://www.jstor.org/stable/pdf/26397033.pdf?refreqid=excelsior%3A62e6252663f078d57a982186688ac03c> (hämtad 2021-04-20).

R. Jamiola, Donald Jr, (2009). The Strait of Malacca: success in counterpiracy and its applicability to the Gulf of Aden, *Naval War College*, Newport. <https://apps.dtic.mil/sti/pdfs/ADA514002.pdf> (hämtad 2021-04-19).

Elektroniska källor & artiklar

African Union Mission in Somalia, Mandate, u.å, <https://amisom-au.org/amisom-mandate/> (hämtad 2021-04-23).

Combined Maritime Forces, CTF-151: counter-piracy, u.å, <https://combinedmaritimeforces.com/ctf-151-counter-piracy/> (hämtad 2021-04-19).

European Union Capacity Building Mission in Somalia, Fact Sheet, u.å, <https://www.eucap-som.eu/fact-sheet/> (hämtad 2021-04-21).

European Union, EU Naval Force delivers blow against Somalia pirates on shoreline, 2015, <https://eunavfor.eu/eu-naval-force-delivers-blow-against-somali-pirates-on-shoreline/> (hämtad 2021-04-22).

European Union, EU Naval Force, Mission, u.å, <https://eunavfor.eu/mission/> (hämtad 2021-04-19).

European Union, EU Naval Force: train with the Somaliland coast guard, u.å, <https://eunavfor.eu/eu-navfor-train-with-the-somaliland-coast-guard/> (hämtad 2021-04-21).

Försvarsmakten, Ordlista, u.å, <https://www.forsvarsmakten.se/sv/ordlista/#/word/kombattant> (hämtad 2021-04-28).

ICC International Maritime Bureau, Piracy Reporting Centre, u.å, https://www.icc-ccs.org/index.php/piracy-reporting-centre_ (hämtad 2021-04-21).

International Maritime Organization, Private Armed Security, 2019, <https://www.imo.org/en/OurWork/Security/Pages/Private-Armed-Security.aspx> (hämtad 2021-04-20).

Maritime Security Center – Horn of Africa, About us, u.å, <https://at-sea.mschoa.org/about-mschoa/> (hämtad 2021-04-21).

Maritime Security Center – Horn of Africa, Our partners, u.å, <https://at-sea.mschoa.org/our-partners/> (hämtad 2021-04-21).

McCauley, Adam, The most dangerous waters in the world, *Time*, 2014, <https://time.com/piracy-southeast-asia-malacca-strait/> (hämtad 2021-03-23).

North Atlantic Treaty Organisation, Missions: Operation Ocean Shield, u.å, <https://mc.nato.int/missions/operation-ocean-shield> (hämtad 2021-04-19).

Singapore Government Agency Website, Fact Sheet: The Malacca Straits Patrol, u.å, <https://www.mindef.gov.sg/> (hämtad 2021-04-19).

The Regional Cooperation Agreement on Combating Piracy and Armed Robbery against Ships in Asia, About us, u.å, https://www.recaap.org/about_ReCAAP-ISC (hämtad 2021-04-20).

Transportstyrelsen, Sjöfart: Miljö och hälsa, 2014, <https://www.transportstyrelsen.se/sv/sjofart/miljo-och-halsa/> (hämtad 2021-03-21).

Övrigt

Best Management Practices to Deter Piracy and Enhance Maritime Security (BMP5), 2018, (hämtad 2021-04-21).

Björk, Max, *Operation Atalanta – piratbekämpning och upprorsbekämpning*, Försvarshögskolan, Stockholm, 2020.

ICC International Maritime Bureau, Piracy and Armed Robbery Against Ships – 2004 Annual Report, London, 2004, (hämtad 2021-04-08).

ICC International Maritime Bureau, Piracy and Armed Robbery Against Ships – 2009 Annual Report, London, 2009, (hämtad 2021-04-08).

ICC International Maritime Bureau, Piracy and Armed Robbery Against Ships – 2015 Annual Report, London, 2015, (hämtad 2021-04-08).

ICC International Maritime Bureau, Piracy and Armed Robbery Against Ships – 2018 Annual Report, London, 2018, (hämtad 2021-04-08).

ICC International Maritime Bureau, Piracy and Armed Robbery Against Ships – 2019 Annual Report, London, 2019, (hämtad 2021-04-08).

ICC International Maritime Bureau, Piracy and Armed Robbery Against Ships – 2020 Annual Report, London, 2020, (hämtad 2021-04-08).

International Maritime Organization, Resolution A. 125 (26), 2009, (hämtad 2021-03-23).

Malm, Linus, *Sjöröveri och upprorsbekämpning: en långsiktig lösning?*, Försvarshögskolan, Stockholm, 2019.

Regional Guide to Counter Piracy and Armed Robbery against Ships in Asia, 2016, (hämtad 2021-04-20).

Regeringens proposition 2016/17:177 – Svenskt deltagande i Europeiska unionens marina operation (Atalanta), 2017, (hämtad 2021-04-22).

United Nations Convention on the Law of the Sea, (UNCLOS), 1982, (hämtad 2021-03-23).